

Guds vänner (7,5 hp)

Friends of God (7.5 ECTS credits)

Nivå: Grundnivå

Ämnesområde: TEOLOGI (Teologiska kultur- och samhällsstudier/Historisk teologi)

Kurskod: 0206

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet för högskolestudier. Som programkurs i utbildningsprogrammet för kandidatexamen i teologi förutsätter kursen att A-kursen Introduktion i filosofi och teologi (30 hp) är fullgjord. Det är en fördel om även kurserna Kyrkans historia I–II (15 hp) är fullgjorda.

Utbildningsmål

Efter genomgången kurs förväntas den studerande

- kunna översiktligt redogöra för och diskutera fenomenen helgon och helgonkult inom kristendomen i historia och nutid;
- kunna söka, kritiskt värdera, sammanfatta och diskutera material om ett enskilt helgons liv och betydelse;
- visa viss förtrogenhet med grundläggande teoretiska perspektiv och metodologiska redskap inom olika vetenskapsgrenar som har anledning att studera helgon och helgonkult;
- visa viss insikt i teologins sätt att hantera konflikter mellan kyrkoliv och vetenskap

Innehåll

Kursen ger en bred introduktion till helgon och helgonkult som kyrkligt och kulturellt fenomen, från äldsta tid till i dag. Huvudmomenten är: begreppet helgon, helgon i Bibeln, helgon i teologisk belysning, etapper i helgonkultens historia, helgon i gudstjänst- och fromhetsliv samt helgon i konst, litteratur och film. Löpande introduceras och diskuteras teoretiska perspektiv och metodologiska redskap som är grundläggande inom historisk, kulturvetenskaplig, liturgivetenskaplig och teologisk forskning. Kursdeltagarna får aktivt öva och tillämpa förmågan att tolka och värdera texter och bilder utifrån frågor om historicitet, innebörd och mening.

Undervisning och examination

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier, filmvisning med diskussion och viss diskussion via kursportal på webben. Examinationen har formen av en kortare PM-uppgift (3–4 A4-sidor) inlämnad under kursens lopp samt en muntlig redovisning och en skriftlig hemtentamen.

Litteratur

- Beskow, Per, *Helgonen: hjältar, martyrer, heliga dårar och andra*. Skellefteå: Artos, 2011. ISBN: 978-91-7580-506-1 (399 s.)
- Bodin, Per-Arne, Ulf Abel & Folke Sandgren, *Det ofattbara undret: Maria, Guds moder i ortodox tradition*. Skellefteå: Artos, 2003. ISBN: 91-7580-232-5 (100 s.)
- Borgehammar, Stephan, ”Liber Daticus Vetustior: ett martyrologium från 1100-talet”, i: *Mellan evighet och vardag: Lunds domkyrkas martyrologium, Liber daticus vetustior (den äldre gåvoboken)*. Studier och faksimilutgåva, red. Eva Nilsson Nylander, Lund 2014, s. 55–80. [Under utgivning – särtryck tillhandahålls i samband med undervisningen.]
- Fröjmark, Anders, *Mirakler och helgonkult: Linköpings biskopsdöme under senmedeltiden* (Studia historica Upsaliensia, 171). Diss. Uppsala: Univ., 1992. ISBN: 91-554-2946-7 (216 s.). Tillgänglig på internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hik:diva-945>
- Jacobus de Voragine, *Gyllene legender = Legenda aurea*, övers. av Bengt Ellenberger. Skellefteå: Artos, 2007. ISBN: 978-91-7580-335-7 (325 s.)

REFERENSLITTERATUR:

- Farmer, David, *The Oxford Dictionary of Saints*. Fifth edition revised. Oxford University Press, 2011. ISBN: 978-0199596607 (528 s.)
- Lejon, Kjell O., *Helgon. Historik och kalendarium i svensk-evangelisk tradition*. Uppsala: Svenska kyrkans forskningsråd, 1998 (Tro & tanke 1998:4). ISBN 91-88774-07-4 (234 s.)
- Martling, Carl Henrik, *En sky av vittnen: en ekumenisk helgonkalender*. Skellefteå: Artos, 2010. ISBN: 978-91-7580-320-3 (450 s.)
- Pegelow, Ingalill, *Helgonlegender i ord och bild*. Stockholm: Carlsson, 2006. ISBN: 91-7203-776-8 (350 s)

WEBBRESURSER:

- <http://www.bartleby.com/210/> (Butler's Lives of the Saints, originalutgåvan)
- <http://saints.sqpn.com/> (upplysningar om 9698 olika helgon med länkar till ytterligare resurser)

Se i övrigt ”Kursplaner: allmänna bestämmelser”

Kursplanen fastställd 2013-11-26

Kursplanen gäller fr.o.m. 2014-01-01